

НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ
З ПИТАНЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
про результати соціологічного опитування
«Якість вищої освіти та освітнє середовище у НФаУ:
освітні програми «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним
бізнесом», «Якість, стандартизація та сертифікація»
(ступінь вищої освіти – магістр)»

З метою оцінки рівня задоволеності здобувачів вищої освіти якістю освітніх програм «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом», «Якість, стандартизація та сертифікація» (ступінь вищої освіти – магістр), якістю викладання освітніх компонентів та освітнього середовища НФаУ Науково-методичною лабораторією з питань фармацевтичної освіти проведено опитування здобувачів вищої освіти даних освітніх програм.

Опитування було здійснено у два етапи:

1. Травень-червень 2024 р. – оцінка якості викладання освітніх компонентів (2023-2024 н.р.).

Опитано (табл. 1):

- 33 здобувача освітньої програми «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом» (далі – ОП «УпрОЗ») 1 року навчання, заочної форми здобуття освіти;
 - 71 здобувач освітньої програми «Якість, стандартизація та сертифікація» (далі – ОП «ЯСС») 1 року навчання, денної і заочної форм здобуття освіти.
2. Лютий-березень 2025 р. – оцінка якості освітньої програми та освітнього середовища НФаУ, оцінка якості викладання освітніх компонентів (осінній семестр 2024-2025 н.р.).

Опитано (табл. 1):

- 69 здобувачів ОП «УпрОЗ» 1-2 року навчання, заочної форми здобуття освіти;

- 63 здобувач ОП «ЯСС» 1-2 року навчання, денної і заочної форм здобуття освіти.

Таблиця 1

Кількість опитаних за освітніми програмами				
Освітня програма	І етап		ІІ етап	
	кількість опитаних	% від кін-сті здобувачів освітньої програми	кількість опитаних	% від кін-сті здобувачів освітньої програми
УпрОЗ	33	92	69	92
ЯСС	71	84	63	85
Всього	104		132	
В середньому		88		89

Опитування проводилося у дистанційній формі із застосуванням Google-форм. Респондентам необхідно було дати відповіді на питання відкритого та закритого типу щодо різних аспектів освітнього процесу та умов освітнього середовища у НФаУ. Також здобувачам вищої освіти було запропоновано висловити свою думку щодо якості викладання освітніх компонентів, що вони вивчали (перелік освітніх компонентів наведено в Додатках А, Б).

Загальна оцінка освітньої програми здобувачами вищої освіти

Згідно з результатами опитування більшість респондентів вважає, що освітня програма, за якою вони навчаються, в цілому відповідає (зміст програми, цілі та результати навчання) останнім тенденціям розвитку сфери відповідної професійної діяльності (середній показник – 4,63 за п'ятибальною шкалою, рис. 1). Також здобувачі вищої освіти схиляються до думки, що навчання за освітньою програмою *сприятиме розвитку соціальних навичок – soft skills* (здатність працювати в команді, адаптації та дії в новій ситуації, креативність, комунікативні та організаторські навички, особистісний розвиток і ерудованість) – середній показник 4,69 за п'ятибальною шкалою.

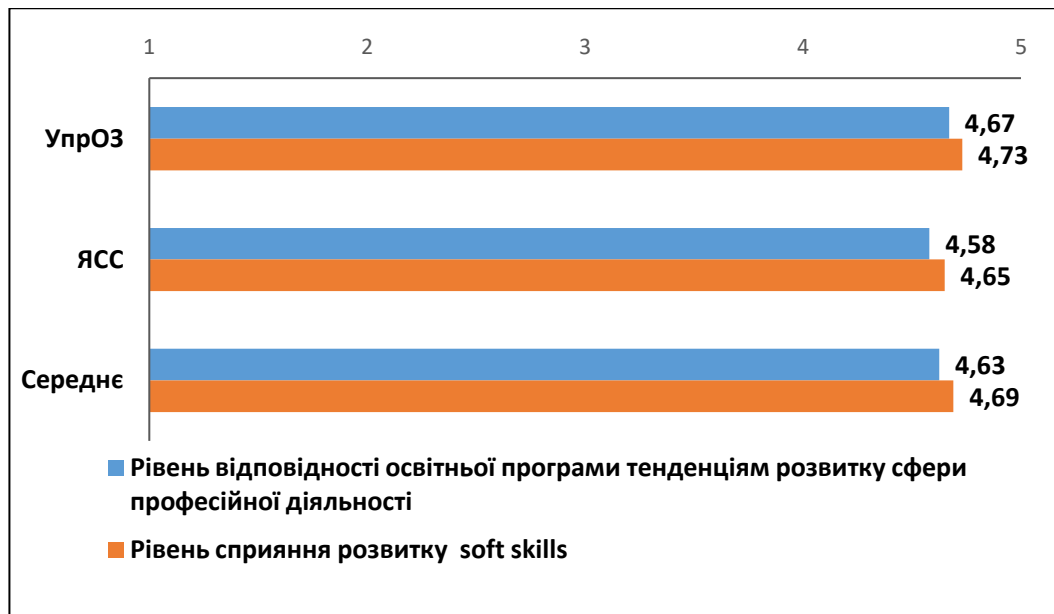

Рис. 1. Рівень відповідності освітньої програми тенденціям розвитку сфери професійної діяльності¹ та сприяння розвитку soft skills² (за п'ятибальною шкалою)

Переважна більшість опитаних (81%) вважає, що навчання за освітньою програмою *скоріше сприятиме можливості легко отримати роботу* після закінчення університету (84% – ОП «УпрОЗ»; 78% – ОП «ЯСС»).

Здобувачі вищої освіти обох програм зазначають, що навчаючись за програмою, вони мають можливість формувати та реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію через: поєднання навчання і роботи, участь у науково-дослідницькій діяльності, вибір освітніх компонентів вільного вибору за власним інтересом, участь у діяльності органів студентського самоврядування, в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та освітньої програми, можливість впливати на більш детальний розгляд теми в рамках курсу, вибір тематики наукових досліджень, кваліфікаційних робіт.

¹ Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «в повній мірі відповідає», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше відповідає», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково відповідає, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не відповідає», $< 1,5$ – «не відповідає».

² Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «в повній мірі сприяє», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше сприяє», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково сприяє, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не сприяє», $< 1,5$ – «не сприяє».

Оцінка здобувачами вищої освіти організації освітнього процесу

Отримані дані свідчать про те, що в цілому здобувачі вищої освіти задоволені *організацією освітнього процесу та якістю викладання освітніх компонентів* (середній бал 4,64 серед усіх характеристик за всіма освітніми компонентами). В табл. 2 представлені середні бали за характеристиками, що оцінюються.

Таблиця 2

Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти організацією освітнього процесу за характеристиками (за п'ятибальною шкалою³)

№	Характеристика	Освітня програма		Середнє
		УпрОЗ	ЯСС	
1	Вчасність та доступність інформації про форми контролю знань та критерії оцінювання	4,85	4,71	4,78
2	Рівень якості викладання освітніх компонент в цілому	4,81	4,74	4,78
3	Об'єктивність оцінювання контрольних заходів	4,85	4,61	4,73
4	Форми контролю знань	4,85	4,58	4,71
5	Форми і методи навчання	4,78	4,57	4,68
6	Зрозумілість процедур повторного проходження контрольних заходів	4,72	4,63	4,68
7	Організація дистанційного навчання у період воєнного стану	4,55	4,65	4,60
8	Зміст і структурування навчального матеріалу дисциплін	4,77	4,34	4,56
9	Забезпеченість навчально-методичними матеріалами (підручники, посібники тощо)	4,61	4,49	4,55
10	Процедура інформування і вибору освітніх компонентів	4,50	4,58	4,54
11	Обсяг часу, що виділяється на вивчення освітніх компонентів	4,55	4,41	4,48
Середнє		4,71	4,57	4,64

На початку вивчення курсу освітнього компоненту викладач інформує здобувачів вищої освіти про *ціль та зміст, очікувані результати навчання за дисципліною, порядок та критерії оцінювання*. Результати опитування

³ Аналізується відповідно до рівнів: $\geq 4,5$ – «задоволений», $\geq 3,5$ і $< 4,5$ – «скоріше задоволений», $\geq 2,5$ і $< 3,5$ – «частково задоволений, частково ні», $\geq 1,5$ і $< 2,5$ – «скоріше не задоволений», $< 1,5$ – «незадоволений».

показали, що переважна більшість здобувачів вищої освіти обох програм володіє такою інформацією (в середньому, 91% респондентів).

Більше 2/3 опитаних здобувачів вищої освіти оцінює *власне навчальне навантаження* як *помірне* (рис. 2)

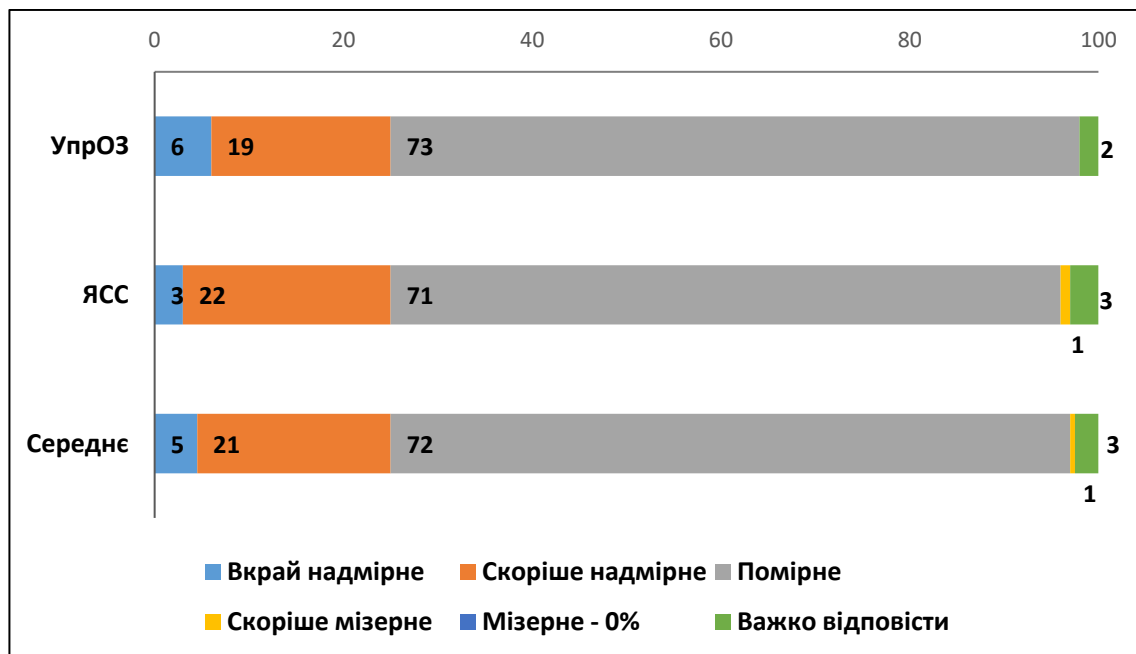

Рис. 2. Оцінка здобувачами вищої освіти рівня власного навчального навантаження (розподіл відповідей), %

Серед учасників опитування 100% респондентів 2 курсу обидвох освітніх програм вже пройшли практичну підготовку відповідно до навчального плану. Ці здобувачі вищої освіти *задоволені організацією практичної підготовки* (4,56 – середнє за п'ятибальною шкалою) та власним *рівнем розвитку компетентностей, здобутих під час практики* (4,57) – рис.3.

Результати опитування показали, що здобувачів освіти обидвох освітніх програм високо оцінюють професійну майстерність викладачів – середній бал⁴ 4,74 за п'ятибальною шкалою (табл. 3).

Учасники опитувань мали змогу доповнити оцінки рівня задоволеності різними аспектами освітнього процесу та освітньою програмою відповідями на відкритті питання анкет.

⁴ Середній бал – розраховане зважене середнє, що аналізується відповідно до рівнів: середній бал $\geq 4,5$ – високий рівень, ≥ 4 і $< 4,5$ – вище середнього, ≥ 3 і < 4 – середній, ≥ 2 і < 3 – нижче середнього, ≥ 1 і < 2 – низький рівень або характеристика зовсім не притаманна зовсім.

Рис. 3. Оцінка рівня задоволеності практичною підготовкою (за п'ятибальною шкалою)

Таблиця 3

Оцінка здобувачами рівня професійної майстерності викладачів (за п'ятибальною шкалою)

Характеристика	Освітня програма		Середнє
	УпрОЗ	ЯСС	
Доброзичливість і тактовність зі здобувачами вищої освіти	4,85	4,81	4,83
Зрозумілість і доступність викладання матеріалу	4,82	4,73	4,78
Вміння застосовувати інноваційні методи викладання, дистанційні технології навчання	4,78	4,76	4,77
Підтримка вміння здобувача вищої освіти самостійно вчитися і водночас забезпечення його супроводу	4,72	4,65	4,69
Вміння викликати і підтримувати інтерес до освітнього компонента	4,68	4,62	4,65
Середнє	4,77	4,71	4,74

Більшість відповідей респондентів була пов'язана з позитивними враженнями, а саме: орієнтація освітніх компонентів на практичні навички, актуальність матеріалу, ситуаційні задачі, розгляд кейсів з практики, налагоджена комунікація між викладачами та здобувачами вищої освіти, високий рівень професіоналізму викладачів. Учасники опитування також у відповідях окремо зазначали, що задоволені освітніми програмами, які вони вивчають, та на їхню думку програми не потребують істотних змін.

Здобувачі освітньої програми «УпрОЗ» позначили, що можна покращити, освітні компоненти «Управління персоналом і трудове право» (зауваження щодо обмеженого часу на виконання робіт і вивчення матеріалу, контролю знань одразу після лекційного заняття), «Інформаційні системи і технології в управлінні» (побажання збільшити кількість занять з освітнього компонента).

Здобувачі освітньої програми «ЯСС» поділилися такими зауваженнями та пропозиціями: напружений розклад занять, розглянути можливість трьох тижнів сесії замість двох, занадто великий обсяг інформації для вивчення за короткий проміжок часу, можливості використання штучного інтелекту у роботі.

Оцінка освітнього середовища й механізмів підтримки у НФаУ

В межах оцінки освітнього середовища здобувачі вищої освіти відповіли на питання щодо інформаційних ресурсів університету, політики академічної доброчесності, механізмів підтримки у вирішенні проблемних ситуацій. Більшість опитаних зазначає, що інформація щодо освітніх програм, освітнього процесу, науково-дослідної роботи, роботи деканатів та підрозділів, міжнародної діяльності, позанавчальної діяльності представлена на *Інтернет-ресурсах університету у достатньому об'ємі* (в середньому, 87% респондентів вважають наявну інформацію достатньою). Також здобувачі вищої освіти даних освітніх програм мають доступ до навчально-методичної літератури, який надає *Наукова бібліотека університету* (4,51 за п'ятибальною шкалою).

Переважає більшість здобувачів вищої освіти (96%), що брали участь в опитуванні, *ознайомлені з політикою, стандартами і процедурами дотримання академічної доброчесності*, що діють у НФаУ. За результатами дослідження, в середньому, 92% опитаних у період навчання в НФаУ жодного разу не стикалися з порушеннями академічної доброчесності та не здійснювали їх.

За даними дослідження у більшості опитаних здобувачів вищої освіти (в середньому, 75% респондентів; 74% – ОП «УпрОЗ», 79% – ОП «ЯСС») у період навчання за досліджуваними освітніми програмами не виникало проблемних ситуацій. Якщо ж здобувачі вищої освіти стикалися з такими ситуаціями, то найчастіше вони були пов'язані зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням.

Респонденти в цілому скоріше задоволені дієвістю процедури реагування на скарги та врегулювання конфліктних ситуацій – 4,12 за п'ятибальною шкалою.

Навчаючись у НФаУ, здобувачі вищої освіти отримують організаційну, консультативну, інформаційну підтримку та за потреби їм може бути надана соціальна та психологічна допомога. Результати дослідження показали, що здобувачі вищої освіти задоволені рівнем організаційної та консультативної підтримки, що їм надається деканатом, викладачами та працівниками кафедр, рівнем інформування щодо університетських подій, психологічної підтримки (табл. 4). За час навчання здобувачі вищої освіти освітніх програм, що оцінюються, не користувалися можливостями психологічної підтримки та допомоги у працевлаштуванні.

Таблиця 4

Оцінка рівня задоволеності респондентів існуючими в НФаУ механізмами підтримки здобувачів вищої освіти (за п'ятибальною шкалою)

Напрямок підтримки	Освітня програма		Середнє
	УпрОЗ	ЯСС	
Організаційна та консультативна підтримка (співробітниками деканату, кафедр, підрозділів університету)	4,45	4,56	4,51
Інформаційна підтримка (забезпечення навчально-інформаційними матеріалами і відкритим доступом до регламентуючих документів освітньої програми)	4,56	4,45	4,51
Психологічна підтримка (психологічна служба НФаУ)	4,65	4,78	4,72

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ:

1. За результатами дослідження можна зробити висновок, що здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти задоволені якістю освітньо-професійних програм «Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом», «Якість, стандартизація та сертифікація» та особливостями освітнього середовища НФаУ.

2. На думку здобувачів вищої освіти, зміст освітніх програм, їх цілі та результати навчання відповідають останнім тенденціям розвитку сфери професійної діяльності; навчання за програмою сприяє розвитку soft skills та можливості легко отримати роботу після закінчення університету.

3. Здобувачі вищої освіти, що навчаються за освітніми програмами, володіють необхідною інформацією про цілі та зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання освітніх компонентів. В цілому, вони задоволені організацією освітнього процесу та рівнем досягнутих знань, практичною підготовкою, високо оцінюють рівень професійної майстерності науково-педагогічних працівників. Здобувачі вищої освіти задоволені освітніми компонентами, що входять до складу освітньої програми.

4. Здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами, ознайомлені з політикою академічної доброчесності в університеті та більшість з них її дотримується.

5. Здобувачі вищої освіти задоволені механізмами організаційної, інформаційної та психологічної підтримки у НФаУ. У переважній більшості з них у період навчання за освітніми програмами, що оцінюються, проблемних ситуацій не виникало. Якщо здобувачі вищої освіти стикалися з такими проблемами, то найчастіше вони були пов'язані зі складністю поєднання навчання в університеті та роботи, труднощами у навчанні, великим навчальним навантаженням.

Заступник директора ННПФ, доц.

Ольга ГЕРАСИМОВА

**Перелік освітніх компонентів, якість викладання яких було оцінено
здобувачами вищої освіти освітньої програми
«Управління охороною здоров'я та фармацевтичним бізнесом»**

1. Бізнес-планування, облік і контролінг в закладах охорони здоров'я і фармацевтичних організаціях
2. Господарське і міжнародне приватне право
3. Економіка і організація діяльності закладів охорони здоров'я і фармацевтичних організацій
4. Інформаційні системи і технології в управлінні
5. Методологія і логіка наукових досліджень (англійською мовою)
6. Обґрунтування господарських рішень і управління ризиками
7. Основи медичної стандартизації та медичне страхування
8. Охорона праці в галузі та цивільний захист
9. Самоменеджмент і комунікативний менеджмент
10. Системи управління якістю
11. Соціальний менеджмент і соціальна відповідальність
12. Стратегічне управління організацією
13. Управління закладами охорони здоров'я
14. Управління інноваційним розвитком і конкурентоспроможністю організацій
15. Управління персоналом і трудове право
16. Управління проєктами
17. Фармацевтичні технології, фармацевтична розробка і реєстрація лікарських засобів
18. Фінансовий і інвестиційний менеджмент
19. Формування бізнес-моделі і економічне управління організацією

**Перелік освітніх компонентів, якість викладання яких було оцінено
здобувачами вищої освіти освітньої програми
«Якість, стандартизація та сертифікація»**

1. Аудит систем управління якістю
2. Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС
3. Державна система забезпечення якості лікарських засобів
4. Експертиза якості продукції
5. Інтелектуальний бізнес
6. Інформаційні технології в управлінні якістю
7. Комп'ютерні технології у дослідженнях лікарських засобів
8. Креативний менеджмент
9. Методологія і логіка наукових досліджень (англійською мовою)
10. Методологія, методи та засоби управління якістю
11. Належні фармацевтичні практики
12. Національна система акредитації України
13. Основи екологічного управління
14. Основи Lean-менеджменту
15. Основи ділової комунікації
16. Основи метрологічної діяльності
17. Паблік рилейшнз
18. Самоменеджмент і комунікативний менеджмент
19. Сертифікація та підтвердження відповідності
20. Система забезпечення безпеки харчових продуктів
21. Система менеджменту охорони здоров'я та безпеки праці
22. Системи енергетичного менеджменту
23. Системи менеджменту безперервності бізнесу
24. Системи управління якістю
25. Системи якості у фармації
26. Соціологія
27. Соціологія, організація та сучасна економічна теорія
28. Стандартизація в сфері якості
29. Стратегічне управління організацією
30. Технічне законодавство Європейського Союзу
31. Управління персоналом і трудове право
32. Управління проєктами
33. Формування бізнес-моделі та економічне управління компанією